

STRUČNO OBRAZOVANJE AV ARHIVISTA NA REGIONALNIM SEMINARIMA FIAT/IFTE

Branko Bubenik *

UDK: 930.25(086.8):377.3

BUBENIK Branko: Stručno obrazovanje AV arhivista na regionalnim seminarima FIAT/IFTE. Tehnični in vsebinski problemi klasičnoga in elektronskoga arhiviranja. Zbornik referatov z dopunilnoga izobraževanja, Maribor 1/2002, št. 1, str. 204 - 208.

Izvirnik v hrvvaščini, izvleček v hrvvaščini in angleščini, povzetek v angleščini.

Planovi i aktivnosti komisije za stručno obrazovanje svjetske organizacije TV arhiva FIAT/IFTA. Stvaranje svjetske regionalne i subregionalne mreže za stručno obrazovanje AV arhivista. Predstavljanje dva regionalna stručna seminarima FIAT/IFTE: seminar za AV arhiviste Istočne Europe održan u Moskvi i seminar za AV arhiviste Latinske Amerike održan u Mexico Cityu. Seminari će biti prikazani kroz VHS film, a u sklopu njih i posjete čuvenim AV arhivima u Krasnogorsku i GOSTELRADIOFONDU.

UDC: 930.25(086.8):377.3

BUBENIK Branko: Professional Training of AV archivists in Regional FIAT/IFTA Seminars. Technical and Field Related Problems of Traditional and Electronic Archiving. Conference Proceedings, Maribor 1/2002, No. 1, pp. 204 - 208.

Original in Croatian, abstract in Croatian and English, summary in English.

Plans and activities of the Training Commission of FIAT/IFTA, the global organisation of TV archives: Creating the world regional and subregional net for a professional training of AV archivists. Presenting the regional professional seminars of FIAT/IFTA: One seminar for AV archivists of Eastern Europe kept in Moscow and one seminar for AV archivists of Latin America kept in Mexico City. Seminars will be shown through a VHS film, together with visits to famous AV archives in Krasnogorsk and GOSTELRADIOFOND.

1. PROBLEMI STRUČNOG OBRAZOVANJA AV ARHIVISTA

Pojava i razvoj AV arhivistike vezan je uz razvoj AV medija: fotografije, zvučnih zapisa, filma i televizije, te digitalne multimedije u novo vrijeme.

Nastankom filmskih arhiva (kinoteka) počela se razvijati AV arhivistika, a pojavom televizije nastajali su specifični multimedijски arhivi. U njima rade AV arhivisti koji pod utjecajem medija različitog od filma imaju slične i djelomično različite zadatke.

Zbog toga postoje svjetske stručne organizacije koje pokrivaju problematiku AV arhivistike:

- FIAF, svjetska organizacija filmskih arhiva
- FIAT/IFTA, svjetska organizacija TV arhiva

* Dr. Branko Bubenik, rukovoditelj samostalnog odjela INDOK, HRT, Zagreb, Hrvatska.

- IASA, svjetska organizacija zvučnih arhiva

Zbog sličnih problema u zaštiti AV dokumentacije ove svjetske organizacije organiziraju zajedničke seminare za stručno obrazovanje AV arhivista.

Za tu namjenu udružuju financijska sredstva, stručne predavače, te potiču sinergiju struka i međunarodnu suradnju.

Najpoznatija takva manifestacija je JTS (Joint Technical Symposium), koji se održava svake 4 godine na drugom kontinentu i na kojem se AV arhivisti upoznaju sa promjenama u tehničkoj zaštiti AV dokumentacije. Zbog stalnih i čestih promjena tehnologija registracije AV dokumenata, nužno je kvalitetno organizirati permanentno stručno obrazovanje AV arhivista.

2. KOMISIJA ZA STRUČNO OBRAZOVANJE FIAT/IFTE

Za organiziranje stručnog obrazovanja AV arhivista koji rade u TV arhivima, u svjetskoj organizaciji TV arhiva FIAT/IFTA zadužena je Komisija za stručno obrazovanje (Training Commission).

Komisija je osnovana prije dvije godine i djeluje u sastavu:

- **Doc. dr. sc. Branko Bubenik, INDOK, HRT, Hrvatska, predsjednik**
- Dr. sc. Anatoly Vystorobets, GOSTELRADIOFOND, Rusija, član
- Dr. sc. Vierra Gregorova, TV arhiv, Slovak television, Slovačka, član
- Prof. dr. sc. Sylvia Romano, Facultad de filosofia y humanides, Universidad nacional de Cordoba, Argentina, član
- Dr. sc. Inta Kanepaja, Nacionalni AV arhiv Latvije, Latvija, član
- Prof. dr. sc. Kathleen Haynes, University of Oklahoma (AMIA)USA, član
- Nisicler Moreira Figueira, TV arhiv, TV Globo, Brasil, član
- Perla Olivia Rodriguez, CONACULTA, Mexico, član
- Jorge Alfonso Vidaureta, TV arhiv, Televisa, Mexico, član
- Petar Kardjilov, TV arhiv, BNT, Bugarska, član
- Wahid Braham, TV arhiv, ERTT, Tunis, član
- Ray Edmondson, SEEPAAVA, Australija, član
- Ndoy Mutiti, Nacionalni Arhiv Zambije, Zambija, član
- Levent Kumrulu, TV arhiv, TRT, Turska, član
- Anvar Turdiev, TV arhiv, Uzbek TV, Uzbekistan, član

Komisija se sastaje dva puta godišnje. Zadaci komisije su:

- organiziranje protoka stručnog znanja između članova FIAT/IFTE, te pridobivanje novih članova.
- za tu svrhu koriste se razni oblici:
- svjetske konferencije

- kontinentalni, regionalni subregionalni i lokalni seminari -workshopovi
- Posebna je pažnja data razvoju web stranica Komisije, na stranicama FIAT/IFTE.
- u suradnji sa drugim stručnim tijelima FIAT/IFTE izdaju se važne stručne publikacije.
 - osim osnovnih (općih) stručnih seminara pripremaju se i specijalizirani seminari (zaštita filma, informatizacija, katalogizacija, meta data i slično)
- Velik je interes i za obrazovanje stručnjaka za obrazovanje (training of trainers), te doškolovanje menagera TV arhiva.

3. SVJETSKA REGIONALNA MREŽA ZA STRUČNO OBRAZOVANJE AV ARHIVISTA

Iz sastava Komisije za stručno obrazovanje FIAT/IFTE, vidljiva je namjera da se organizira svjetska regionalna, a zatim i subregionalna mreža za potrebe realizacije stručnog obrazovanja AV arhivista.

Iz slike je vidljivo da ova mreža još ima velike "rupe", tj. da značajni dijelovi svijeta još nisu pokriveni, a naročito oni dijelovi gdje je stanje zaštite AV dokumentacije na niskoj razini, pa su AV dokumenti zbog visoke vlage i temperature jako izloženi degradaciji i uništenju. Žalosna je činjenica da iz tih dijelova svijeta, na primjer Indije i Kine, nijedan TV arhiv nije još u članstvu FIAT/IFTE, što znatno otežava komunikaciju sa njima. Vjerojatno je to jedan od glavnih razloga lošeg stanja zaštite AV dokumenata u tim arhivima. Uz velike napore uz pomoć UNESCO, diplomacije i drugih organizacija nastojimo uspostaviti kontakte sa kolegama u tim područjima. U ovoj godini planiramo realizirati dva stručna regionalna seminara: U proljeće (travanj) u Tunisu, za TV arhiviste Sjeverne Afrike, a u jesen za TV arhiviste Kine u Pekingu. Od 2003. godine planiramo organizirati svake godine 4 regionalna seminara na 4 kontinenta i 2 subregionalna seminara, na osnovi lokalnih potreba i interesa.

4. REGIONALNI SEMINARI U MOSKVI I MEXICO CITYU

U 2001. godini održana su dva velika i važna stručna seminaru FIAT/IFTE:

1. U Moskvi, od 21 - 25. svibnja, regionalni seminar za AV arhiviste iz TV arhiva, filmskih i zvučnih arhiva zemalja Istočne Europe.

Na seminaru je sudjelovalo 72 AV arhivista iz 21 zemlje, kao Rusije, Ukrajine, Bjelorusije, Litve, Latvije, Estonije, Kazahstana, Uzbekistana, Gruzije, Kirgizije i dr. Na seminaru je sudjelovalo 40 organizacija.

Domaćin seminaru je bio GOSTELRADIOFOND iz Moskve (Državni radio televizijski arhiv). On je jedan od najvećih AV arhiva u svijetu, sa 500 radnika.

Sve troškove seminaru je snosila FIAT/IFTA. Na seminaru je predavalo 17 predavača iz najrazvijenijih TV arhiva Zapadne Europe, te najpoznatiji ruski stručnjaci.

U toku seminaru upoznali smo se sa kulturno-povijesnim znamenitostima Moskve, posjetili smo čuveni Državni filmski arhiv u Krasnogorsku, te GOSTELRADIOFOND u Reutovu kraj Moskve. Izvješća i evaluacija seminaru se nalazi na <http://fiatifta.org>

2. Latino-američki regionalni seminar u Mexico Cityu, od 19-21. 11. 2001. godine.

Seminar su zajedno organizirali: FIAT/IFTA, FIAF i IASA, uz pomoć UNESCO i CONACULTE (Minist. kulture Mexica). Na seminaru je bilo preko 300 učesnika iz 32 zemlje i 57 predavača iz cijelog svijeta. Moje predavanje "Kako organizirati TV arhiv u srednje razvijenim i nerazvijenim zemljama?" je bilo posebno zapaženo, jer sam ga jedini prezentirao bilingvalno (španjolski i engleski), sa 100 ekrana sa prezentacijom TV arhiva HRT, uz bogatu vizualnu ilustraciju.

Iz seminaru u Moskvi prikazati ću isječke sa VHS kasete, koju je pripremio GOSTELRADIOFOND u trajanju cca 7 min, a sa seminaru u Mexico pokazati ću dio svoga referata, za ilustraciju bilingvalne vizualne prezentacije.

5. REGIONALNI SEMINAR AV ARHIVISTA SREDNJE EUROPE

Prvo mjesto susreta AV arhivista bivše Jugoslavije i dijela Srednje Europe, je bilo savjetovanje SODARH u Radencima.

Vrlo su bili važni i uspješni susreti AV arhivista u okviru "Medien Konferenz Mitteleuropa", koje je organizirao ORF u Beču 1992 i 1993. godine.

Zbog rata u Jugoslaviji, te ekonomskih problema svih zemalja u tranziciji prisutnih na području Srednje Europe, ove su se važne manifestacije ugasile.

Predlažem da se ponovno oživi sastajanje AV arhivista Srednje Europe. Svake godine bi jedna zemlja bila domaćin za dvodnevno savjetovanje.

Prvi takav seminar mogao bi se održati u jesen iduće godine u Radencima. Organizatori bi bili RTV Slovenije i Državni arhiv Slovenije uz financijsku podršku FIAT/IFTE, te sponzore koji redovno prate RTV aktivnosti.

6. ZAKLJUČAK

Zbog stalnih i čestih promjena audiovizualnih tehnologija, potrebno je dobro organizirati permanentno stručno obrazovanje AV arhivista. Svjetska organizacija TV arhivista FIAT/IFTA u suradnji sa srodnim svjetskim organizacijama IASA i FIAF, je vrlo aktivna na međunarodnoj razmjeni stručnog znanja. Za realizaciju tih ciljeva Komisija za stručno obrazovanje FIAT/IFTE stvara svjetsku regionalnu mrežu za stručno obrazovanje AV arhivista. Kao prvi uspješni rezultati ove aktivnosti prikazuju se regionalni seminari u Moskvi i Mexicu održani u 2001. godini.

SUMMARY

PROFESSIONAL TRAINING OF AV ARCHIVISTS ON REGIONAL FIAT/IFTA SEMINARS

Because of permanent and frequent changes of audiovisual technologies, it is necessary to organize the constant professional education of AV archivists well. The global organisation of TV archives FIAT/IFTA, in collaboration with the related organisations IASA and FIAF, is very active in an international exchange of professional knowledge.

To realize these goals, the Training Commission of FIAT/IFTA is creating the world regional net for a professional training of AV archivists.

Regional seminars in Moscow and Mexico City held in 2001 are presented as first successful results of these activities.